

SZITV KONF

Színháztudományi Konferencia

2016. november 11–12.

PROGRAM

November 11. péntek

10.45

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÓ

A RENDEZVÉNYT KÖSZÖNTI **HORVÁTH LÁSZLÓ**, A COLLEGIUM IGAZGATÓJA

SZEKCIÓVEZETŐ: DARIDA VERONIKA

11.00 **FEHÉR EURIDIKÉ** *Kulturális és színházmarketing*

11.30 **GERESDI ZSÓFIA** *A rituális tér – az emlékezet tere*

12.00 **BÁLINT ESZTER** *Tér-dramaturgiák – Kortárs színházi tér-olvasatok mint a nézői részvétel kérdésfelvetései*

12.30 **EBÉDSZÜNET**

SZEKCIÓVEZETŐ: GAJDÓ TAMÁS

14.00 **BAROSS VANDA FATIMA** *Repertoár és befogadó színházi jellemzők a Vígyszínházban az aktuál művelődés- művészetpolitika tükrében*

14.30 **PANDUR PETRA** *1956 reprezentációi a rendszerváltás utáni magyar színházban és drámában*

15.00 **LUKÁCS ANIKÓ** *Teremtő kegyetlenség – Rituális Edward Albee Nem félünk a farkastól című drámájában Antonin Artaud esszéinek tükrében*

15.30 **SZÜNET**

SZEKCIÓVEZETŐ: KARSAI GYÖRGY

15.45 **VALKAI ANDREA** *Nádasdy Kálmán és Oláh Gusztáv közös alkotói munkája a Magyar Állami Operaházban*

16.15 **CSEH DÁVID** *Távoli poétikák - Arisztotelész és Zeami írásai drámáról és színházról*

16. 45 **DOMA PETRA** *A Halál arca – Hanako és Rodin*

SZEKCIÓVEZETŐ: DARIDA VERONIKA

FEHÉR EURIDIKÉ (SZIE-GSZDI PHD HALLGATÓ)

Kulturális és színházmarketing

Három különböző vidéki színház bevonásával történő szervezeti és fogyasztói magatartás vizsgálat – mind három esetben azonos kutatási vázra épülő – az elemzések végeredményeképpen a kulturális/színházmarketing stratégiai tervezésnek lehetőségeit foglalja össze, amelynek szerves részét képezi az elméleti minta mellett, gyakorlati példák bemutatása is, illetve a régiók esetében tanulmányozott színházba járási fogyasztói magatartásvizsgálatok is. Primer kutatásom egyik része a választott intézmények szervezeti oldalának vizsgálata, kvalitatív kutatási módszerek alkalmazásával, az általános piacelemzés (verseny, kereslet, kínálat), környezetelmzés (SWOT és STEPS), továbbá a 7P modell segítségével részletes vizsgálatot tervezek mind a három kulturális szervezettel kapcsolatban. Kommunikáció szempontjából különös jelentőséggel bír a hagyományos eszközök mellett a web2 – szociális média szerepe. Kvantitatív kutatási módszert alkalmazva a párhuzamosan elindított magatartás vizsgálatot a választott kulturális szervezeteknél, helyi mintavétel segítségével kívánom megvalósítani, különös figyelembe véve a kulturális fogyasztói szokásokat: korosztályokra, életmódra, életstílusra és szabadidő eltöltési szokásokra összpontosított elemzés céljából. A három vizsgált kulturális szervezet a kínált szolgáltatásaiban hasonlóak, az ország különböző régióiban helyezkednek el, azonos fogyasztói csoportokat szólítanak meg. Feltételezem, hogy marketing szempontjából működési elvük, közel azonos stratégiai szemléletmódot eredményez, amelynek összefoglalása és hazai kivetülésének leírása kutatási célkitűzésem. A kutatás célja továbbá a színházba járási szokások megfigyelése és a legújabb kommunikációs eszközök hatásának elemzése a színházak által megjelölt, problémás (a nyújtott szolgáltatás iránt kevésbé érdekelt) fiatal korosztály körében.

GERESDI ZSÓFIA (MKE PHD HALLGATÓ)

A rituális tér – az emlékezet tere

Az Emlékezet és Szolidaritás Európai Hálózatának (ESzEH) célja a XX. századi Európa emlékezetének megőrzése, történelmének kutatása, dokumentálása. Az ESzEH egyik nemzetközi projektje a *Sound in the Silence* sorozat, melynek keretében több nemzet diákjai foglalkoznak művészek és akadémikusok vezetésével és segítségével a XX. század történelmével, és annak napjainkra gyakorolt hatásaival. A projekt idei témája a II. világháború, a Holokauszt, a túlélők és az ellenállási mozgalom emlékezte; lehetőséget ad a tanulóknak, hogy a történelmi emlékezet konkrét helyeire ellátogathassanak, ott workshopokon keresztül gondolkodjanak közösen ezen kérdésekről. A projekt végén egy performatív alkotás létrehozásában összegződnek ezek a gondolatok, mely bemutatásra kerül, közönség előtt.

Színházi tervezőként volt alkalmam részt venni ebben a munkafolyamatban. Előadásomban szeretném megosztani élményeimet, melyeket résztvevőként, színházi alkotóként szereztem: hogyan jutottunk el közös élményeinken keresztül az emlékezet terének vizuális megfogalmazásáig, mely háromdimenzionális kontextusként van jelen?

A művészetből történő építkezés, a színházi, előadóművészeti kortárs formákban való gondolkodás hogyan segíthet megérteni az emberi méltóságot és emlékezetet? Hogyan segíthet feldolgozni a jelen és a jövő generációinak a múlt eseményeinek érzelmi súlyát?

BÁLINT ESZTER (KRE BTK Színháztudomány MA. VÉGZETT HALLGATÓ)

Tér-dramaturgiák
Kortárs színházi tér-olvasatok mint a nézői részvétel kérdéskérdésfelvetései

Ha színházról beszélünk, írunk és gondolkodunk, a tér kérdését nem lehet egyszerűen megkerülni. A realizmus-naturalizmus színházi paradigmájának felvilágosodás korában megfogalmazott alappillérei máig megingathatatlanak tűnő alapot biztosítanak a logocentrikus színházi értelmezéseknek: jelentő és jelentett közötti távolságtartás zárt reprezentációja jellemzi a hagyományos szövegközpontú előadásokat ma Magyarországon. Az újabb paradigmaváltás a 20. század legvégétől, a Lehmann által „posztdramatikus esztétikának” elnevezett fogalom térnyerésével történt, napjainkra ezen esztétikai rendszernek már a magyar színházi gyakorlatban is jól olvasható lenyomata képződött. Éppen ezért, valamint az eltelt másfél évtized színházteoretikai fordulópontjai miatt, sokat alakult a térnek a dramaturgiával fennálló viszonya, amely nyomokban megmutatkozhat a hazai kőszínházi játékhagyományban is immár, nem csupán a függetlenek, vagy a periférián mozgó társulatok esetében. Kutatásomat a történő színház felől szemlélve, a tér erős dramaturgiai funkcióit figyelembe véve kívánom elvégezni. Feltevésem, hogy a színházi architektúra értelmezése egy előadáson belül a legerősebb módja annak, hogy az előadás a nézői részvétel kérdését felvethesse. A dramaturgia ily módon tehát nem más, mint a térbe helyezett szöveg vizsgálata, vagyis performatív olvasat.

SZEKCIÓVEZETŐ: GAJDÓ TAMÁS

BAROSS VANDA FATIMA (KRE BTK Színháztudomány MA. II.)

Repertoár és befogadó színházi jellemzők a Vígszínházban az aktuál művelődés- művészetpolitika tükrében
(háttér-elemzések)

A Vígszínház, mint ideális színtér (a legnagyobb befogadó képességű budapesti prózai színház) **politikai akciók, prezentációk** befogadására.

- I. Politikai Dalfesztivál (Polbeat Fesztivál) döntője – 1967
- V-VI. kerületi középiskolások személyi igazolvány átvételi ünnepsége az Ifjú Gárdisták együttműködésével – 1968

Befogadó színházi produkciók

- Peter Brook rend. – Shakespeare: *Szentivánéji álom* / Royal Shakespeare Company / – 1971
- Ács János rend. – Peter Weiss: *Marat / Sade (vagy Marat halála)* / Csiky Gergely Színház, Kaposvár / – 1982 és 1986
- Ascher Tamás rend. - Barabás-Gábor-Darvas-Kerekes: *Állami áruház* / Csiky Gergely Színház, Kaposvár / – 1977

Repertoár előadások

- Marton László rend. – Déry Tibor: *Képzelt riport egy amerikai popfesztiválról* – 1973
- Várkonyi Zoltán rend. – Örkény István: *Pisti a vérzivatarban* – 1979
- Marton László rend. – Sarkadi-Ivánka-Szörényi-Bródy: *Kőműves Kelemen* - 1982

1956 reprezentációi a rendszerváltás utáni magyar színházban és drámában

1956-nak az intézményes emlékezetben elfoglalt helyzete kezdettől fogva problematikus, értelmezése, reprezentációja az aktuális politikai hatalom függvényében változott. Az emlékezés és felejtés politikáján keresztül értelmeződött és értelmeződik ma is – számos, gyakran egymásnak ellentmondó múltreprezentáció horizontjában. Az '56-os eseményekhez kapcsolódó értelmezések sokfélesége az azt feldolgozó/felvillantó drámai és színpadi művekben is megmutatkozik – különösen nagy különbségek figyelhetők meg a Kádár-korszakban és a rendszerváltás utáni időszakban született '56-reprezentációk között. Előadásom elsősorban az utóbbiakat állítja a középpontba, kiegészítve a kommunista diktatúra éveit, és az ügynökmúltat tematizáló művekkel, úgy, mint a Mohácsi testvérek és Kovács Márton *56 06/őriült lélek vert badak*, Pintér Béla és Társulata *Titkaink* című előadásszövege, Papp András – Térey János *Kaszamaták*, Jeles András *Szenvedéstörténet*, illetve Hamvai Kornél *Körvadászat* című drámái, és azok színpadi feldolgozásai. A kutatás az említett művek történelemszemléletének, emlékezéstechnikáinak feltárására fókuszál, valamint azok '56-hoz, és a hozzá kapcsolódó múltértelmezésekhez való viszonyára. Ezen szempontok vizsgálatához, valamint a múltreprezentációk sokféleségének, ellentmondásainak kérdéséhez többek között a narratív történelemelmélet néhány reprezentatív képviselőjének (Hayden White, Frank Ankersmit, David Carr, stb.) szövegeit, valamint Jan és Aleida Assmann kulturális emlékezet-koncepcióját hívom segítségül.

LUKÁCS ANIKÓ (KRE BTK Színháztudomány MA. II.)

Teremtő kegyetlenség

– ritualitás Edward Albee Nem félünk a farkastól című drámájában Antonin Artaud esszéinek tükrében –

Kutatásom célkitűzése, hogy rámutasson Antonin Artaud Kegyetlen Színháza és Edward Albee *Nem félünk a farkastól* című drámájának kapcsolatára, elsősorban az artaud-i metafizikai színházban testet öltő ritualitás megragadásával. A vizsgálat figyelembe veszi, hogy Artaud nem alkotott körülhatárolt rítuskoncepciót, és éppen az ebben rejlő szabadsággal élve, egy olyan értelmezését adja a kérdésnek, mely az átmeneti rítusok mibenlétére koncentrálódik, így szemléltetve Albee drámájának rituális jellegét. Ehhez Arnold van Gennep és Victor Turner kultúranropológiai vizsgálataira támaszkodik a kutatásom. Ezen belül kerül sor bizonyos nyelvfilozófiai problémák magyarázatára, mely az artaud-i nyelvi redukáltság és a drámában megjelenő nyelvhasználat hasonlóságára hívja fel a figyelmet – középpontban Turner communitas elméletével – tovább erősítve a Kegyetlen Színház és a *Nem félünk a farkastól* lehetséges összefüggését.

SZEKCIÓVEZETŐ: KARSAI GYÖRGY

VALKAI ANDREA (KRE BTK SZÍNHÁZTUDOMÁNY MA. VÉGZETT HALLGATÓ)

Nádasdy Kálmán és Oláh Gusztáv közös alkotói munkája a Magyar Állami Operaházban

Nádasdy Kálmán és Oláh Gusztáv együttes alkotómunkája meghatározó helyet foglal el a huszadik századi magyar operaéletben. A két művésznek a világháborúk közötti időszakban nyílt lehetősége az első közös munkára – 1934-ban Verdi Don Carlosának színpadra állításával – majd ettől a ponttól kezdve évtizedeken keresztül elválaszthatatlan alkotótársakként működtek. Gyümölcsöző munkájuk egyik kiemelkedő, maradandó alkotása az 1937-ben bemutatott Bohémélet, mely ma is a dalszínház repertoárjának szerves része. Jelen előadás találkozásuk pontjáig külön-külön bejárt útjukat, valamint közös alkotói munkamódszerüket mutatja be.

CSEH DÁVID (ELTE BTK MŰVÉSZETELMÉLETI ÉS MÉDIAOKTATÁSI INTÉZET, ESZTÉTIKA TANSZÉK, FILOZÓFIATUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA, ESZTÉTIKA PROGRAM, PHD HALLGATÓ IV.)

Távoli poétikák - Arisztotelész és Zeami írásai drámáról és színházról

Arisztotelész *Poétikája* a színházesztétika egyik alpműve – benne az antik görög filozófus a görög tragédia kapcsán gondolkodik utánzásról, cselekményről és katarziszról. A több mint kétezer éves munka kritikai és filozófiai megközelítés jegyében született, egyben egyike a kevés ránk maradt antik görög színházról szóló szövegeknek. Előadásomban ezt az alpművet ütköztetem Zeami Motokijó, a középkori japán nó-játék atyjának *Szandó* (三道, *A hármas út*) című, majdnem hatszáz éves írásával: ebben gyakorlati és elméleti tételekben foglalja össze a nó-játék dramaturgiai szabályait, meghatározza a nó szerkezeti jellemzőit és fontosabb szereptípusait is. Bár két, térben és időben igen távoli színházról van szó, a görög tragédiát és a japán nó-játékot gyakran hasonlítják össze, kiemelve rituális hátterüket, archaikus dramaturgiájukat. Előadásomban az antik görög filozófus és a középkori japán színházcsináló szövegeinek összehasonlításán keresztül keresem, hogy pontosan miben hasonlítanak ezek a színházak – és mit tanít nekünk egyik a másiktól.

DOMA PETRA (PTE BTK IRODALOMTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA - SZÍNHÁZELMÉLET SPECIALIZÁCIÓ, PHD HALLGATÓ III.)

A Halál arca Hanako és Rodin

Ōta Hisa – vagyis Hanako – nevét az 1900-as évek elején egész Európa ismerte, míg hazájában soha nem láthatta színpadon a közönség. Színésznői karrierjét, mint oly sokan a korszakban, Loië Fullernek köszönhette, aki többek között barátjának, Auguste Rodinnek is bemutatta. Az idősödő művészt elbűvölte a fiatal japán nő mozgása és híres haláljelente, melyet mindeképpen meg kívánt örökíteni, ezért Hanako több alkalommal is modellt állt a mesternek.

Előadásomban Hanako karrierjének indulását és Rodinnel való kapcsolatát mutatom be, kitérve a századforduló európai közönségének egzotikum iránti kielégíthetetlen vágyakozására is.

November 12. szombat

SZEKCIÓVEZETŐ: KISS GABRIELLA

- 11.00 **CZENKLI DORKA** *Gaál Erzsébet és Nadas Péter találkozása – Temetés – Gaál Erzsébet színháza*
- 11.30 **SUSOVICH ERIKA** *Színházi események akadálymentesítése látássérültek számára – audionarráció*
- 12.00 **NAGY LUCA** *A slam poetry, mint előadásforma, és mint esemény*
- 12.30 **EBÉDSZÜNET**

SZEKCIÓVEZETŐ: TIMÁR ANDRÁS

- 14.00 **PINTÉR GÉZA** *A „nem színházi néző”*
- 14.30 **ZÁVADA PÉTER** *A vers teatralitása és a szövegiség tendenciái az ezredforduló posztdramatikus színházában*
- 15.00 **REZEK BORBÁLA** *Pintér Béla totális színháza*
- 15.30 **SZÜNET**

SZEKCIÓVEZETŐ: SCHULLER GABRIELLA

- 15.45 **BACSÓ BORBÁLA** *Idős hölgyek bábszínhádon*
- 16.15 **VARGA NÓRA** *Identitás-konstrukciók a magyar bábszínhádon – A Sada márki 120 napja c. előadás genderszemponitú elemzése*
- 16.45 **ANTAL KLAUDIA** *Öregedő társadalmunk „idős és fiatal” képeinek reprezentációja a részvételi színházban*

SZEKCIÓVEZETŐ: KISS GABRIELLA

CZENKLI DORKA (PTE BTK IRODALOMTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA - SZÍNHÁZELMÉLET SPECIALIZÁCIÓ, PhD HALLGATÓ III.)

Gaál Erzsébet és Nádas Péter találkozása – Temetés – Gaál Erzsébet színháza

Választásom – a kutatási területem témájául szolgáló Gaál Erzsébet életművének –Nádas Péter *Temetés* című 1989-es előadása, amely nyíregyházi előadás hangsúlyos, formabontó és színháztörténeti jelentőségű produkció volt. Gaál – az alternativitásból érkezett, színészből lett rendező – Nádas drámájának ősbemutatója során a kétszereplős darabot letisztult, újító, minimalistának tűnő ábrázolás útján jelenítette meg. Gaál ekkor nem először dolgozott Nádas szövegével, lényegében két ősbemutatója volt a drámának: 1982-ben Székely B. Miklós és Gaál Erzsébet a Szkéné Színházban saját rendezésükben és alakításukban már bemutatta e darabot. A két előadás rekonstrukciója során összehasonlíthatóvá válik a nyolcvanas évek elején független keretek és a '89-ben kőszínházban bemutatott előadások esztétikája, formanyelve. Az előadások elemzése és rekonstrukciója a bábművészet elméleti dimenzióinak használatával válhat teljessé és különösen izgalmassá.

Gaál Erzsébet pályáját 1969-ben amatőrként kezdte. A hetvenes évek elején az egyik legeredetibb, állandó politikai támadásoknak kitett „másszínház”, a Fodor Tamás által vezetett Orfeo színésznője volt, amely stúdióból, bábszínházból és zenekarból állt. Gaál számára már színházi szocializációjának kezdetén evidencia volt, hogy a színházművészetben belül nincsenek határok.

SUSOVICH ERIKA (KRE BTK SZÍNHÁZTUDOMÁNY MA. VÉGZETT HALLGATÓ)

Színházi események akadálymentesítése látássérültek számára – audionarráció

Az audionarráció az akadálymentesítés egy olyan formája, mely látássérültek számára is hozzáférhetővé tesz minden olyan információt, amely vizualitást feltételez.

A színházi audionarráció több fázisból áll: az első fázis a bevezető-narráció, ez egy hanganyag, melyet a narrátor az előadást megelőzően küld el az érintetteknek. Az előnarráció tartalmazza azokat a vizuális információkat, amelyek nem férnek bele az előadás hangzóanyagába. A második fázis a kulisszabejárás, ahol az érdeklődők megismerkedhetnek testközelből is a jelmezekkel, díszletelemekkel és a térkoncepcióval. A narrátor vezeti körbe a látássérülteket és kísérőiket. A harmadik fázis a követőnarráció az előadás alatt. A narrátor kihasználva az alkalmas pillanatokot, elmondja, a színpadi események hangzó textúrájából nem kikövetkeztethető információkat, melyet az érintett fülmonitoron át követhet, így nem zavarja az éplátó nézőket sem, és megvalósul a kulturális élmény integrált befogadása.

NAGY LUCA (ELTE BTK ESZTÉTIKA SZAK, SZÍNHÁZI STÚDIUMOK MINOR, BA II.)

A slam poetry, mint előadásforma, és mint esemény

Előadásomban a 21. század egyre népszerűbb költészeti formájával, a slam poetryvel foglalkozom. Úgy gondolom, hogy a slam sok tulajdonságában kapcsolódik a színházhoz, hiszen az írott drámákhoz hasonlóan a slam poetry is előadás formájában tud leginkább teret nyerni.

Az előadásban bemutatok néhány budapesti eseményt, országos eseményt, és rövid videók segítségével próbálom rekonstruálni a slam-előadások sokszínűségét, színház-szerűségét.

Így tehát előadások, események segítségével próbálom meg bemutatni a slam poetry és a színház kapcsolódását.

SZEKCIÓVEZETŐ: TIMÁR ANDRÁS

PINTÉR GÉZA (ELTE BTK FILOZÓFIATUDOMÁNYOK SZAK, ESZTÉTIKA SZAKIRÁNY, PHD HALLGATÓ)

A „nem-színházi néző”

Az előadás egy olyan színházi kutatási folyamatba szeretne betekintést nyújtani, illetve kölcsönös reflexióra invitálni, amely az interkulturalitás szemszögéből vizsgálja az olyan színházi helyzeteket, ahol egy színházi előadás az ún. „nem színházi nézővel” találkozik. „Nem színházi nézőn” értjük azokat a személyeket, akik lakóhelyüktől 80 km-es körzeten belül nem találnak színházat, és a kulturális vérkeringésen kívül zajlik mindennapi életük.

2016 szeptemberében indult egy Erasmus + európai partnerségi pályázat, amely egyben a fenti kutatási folyamat lehetséges irányait is vizsgálja. A konferencia-előadásomban ennek a pályázatnak a programjáról is szeretnék beszámolni (partnerek, célkitűzések, eddigi eredmények).

A témában kiemelten fontosnak tartom az Eugenio Barba által bevezetett *csere* (barter) fogalmát körüljárni s erre nemzetközi és magyar példákat is hozni a színháztörténetből és a jelen korból egyaránt (Jacques Copeau, Peter Brook, Ariane Mnouchkine, Shoshin Színházi Egyesület). A vizsgált terület másik kulcsfogalma az *utcaszínház*, egy olyan színháztípus, amelynek az eszköztrendszere alkalmas egyfajta kulturális „exportra.”

ZÁVADA PÉTER (ELTE BTK FILOZÓFIATUDOMÁNY DOKTORI ISKOLA, ESZTÉTIKA SZAKIRÁNY, PHD HALLGATÓ I.)

A vers teatralitása és a szövegiség tendenciái az ezredforduló posztdramatikus színházában

Noha a posztdramatikus színház nem, vagy csak korlátozott mennyiségben használ szöveget, mégis megfigyelhetők szöveges irányai. Hans-Thies Lehmann a drámán túli színház egyik fontos jellemzőjeként említi a hagyományos, dramatikus színpadtól eltávolodó lírai és epikus tendenciákat. Előadásomban a szövegiség kérdéseit járom körül Valère Novarina 2015-ben, a Nemzeti Színházban bemutatott előadásán, az *Imigyen szóla Louis de Funès-en* keresztül, és arra kísérek meg választ találni, hogy érdemes-e a posztdramatikus színpadon tiszta műnemekben gondolkodni, vagy megkísérelhetjük azok dekonstrukcióját. Továbbá arra, miként válik teatralitás és textualitás permanens feszültségében a színházelméleti és a filozófiai értekezés nagy ívű költői látomássá és ezzel egy időben színpadi szöveggé.

REZEK BORBÁLA (KRE-BTK SZÍNHÁZTUDOMÁNY MA. II.)

Pintér Béla totális színháza

Előadásom témájának Pintér Béla totális színházának bemutatását választottam, az elmúlt pár év bemutatóin keresztül, előtérbe helyezve a Titkaink című előadását. Habár nem ez a legújabb darabja, azt gondolom ezen szemléltethető leginkább az alkotó társművészetekhez való viszonya, különös tekintettel a tőle más előadásaiban is gyakran előforduló néptánc és népzene használata. Ezeknek a hagyományos népi művészeteknek jó ellenpontja a korszak, amibe helyezi Pintér Béla, tehát elkerülhetetlen, hogy a rendezőről/drámaíróról, mint politikai színházi alkotóról is beszéljünk az előadás kapcsán és az ügynökműtató feldolgozó titokdramaturgia is fontos eleme lenne ennek a prezentációnak.

SZEKCIÓVEZETŐ: SCHULLER GABRIELLA

BACSÓ BORBÁLA (KRE BTK SZÍNHÁZTUDOMÁNY MA. II.)

Idős hölgyek bábszínpadon

A bábszínház hagyományosan gyerekszínházként él a köztudatban, a nagyszülők pedig jellemzően a jószándékú, támogató felnőtt (mellék)szerepet képviselik a színpadon. Előadásomban olyan kortárs bábszínházi produkciókat elemzek (*Az új nagyi*, *Rosalie elmegy meghalni*), melyekben idős nők jutnak főszerephez, az általuk kínált történetlehetőségek, illetve bábtest és mozgató viszonya felől megközelítve a témát.

VARGA NÓRA (KRE BTK SZÍNHÁZTUDOMÁNY MA. II.)

Identitás-konstrukció a kortárs magyar bábszínpadon – A Sade márki 120 napja c. előadás genderszempontú elemzése –

Judith Butler a gender-performativitás fogalmát először az 1990-ben publikált *Gender Trouble* című művében fejt ki. Ezen alapvetés szerint a nemek performatív aktusok során jönnek létre, melyek a társadalom diszkurzív és intézményi normatív meghatározásai alá esnek. Ahogyan a hagyományos értelemben vett színházi előadás, úgy természetesen egy bábelőadás is folyamatosan reflektál korának politikai, szociológiai folyamataira. A bábszínház a befogadás szempontjából speciális, paradox ontológiai státusszal rendelkezik, a báb egyszerre eleven és élettelen, ennél fogva kiemelten alkalmas szociális konvenciók elidegenített ábrázolására és kritikájára. Előadásomban a 2005-ben bemutatott, Alföldi Róbert által rendezett *Sade márki 120 napja* c. előadást vizsgálom a társadalmi nemek bábszínpadon reprezentációjának szempontjából, nagy hangsúlyt fektetve a gender vizuális, illetve akusztikus megjelenítésére és a szövegre (gendered text).

ANTAL KLAUDIA (PTE BTK IRODALOMTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA - SZÍNHÁZELMÉLET SPECIALIZÁCIÓ, PHD HALLGATÓ I.)

Öregedő társadalmunk „idős és fiatal” képeinek reprezentációja a részvételi színházban

A Káva Kulturális Műhely évek óta tudatosan kísérletezik különböző részvételi színházi műfajok és formák alkalmazásával, hogy adekvát eszközöket nyújtson a társadalmi jelenségek színházi vizsgálatához, illetve a társadalmi csoportok a részvételi színházi folyamatba való bevonásához. A társadalmi beavatkozásként is értelmezhető projektjeiket a demokratikus formák iránti elköteleződés, a társadalmi valóság újraértelmezése, illetve a társadalomra jellemző tendenciák megkérdőjelezése hatja át. Ha politikusság alatt a politika szó ősetimológiájához visszanyúlva a közös gondolkodást, a közösség ügyeinek több szempontú megvitatását és a problémák kezelésének lehetséges formáinak a felmutatását értjük, akkor ily módon „A Résztevő Színháza” politikusnak tekinthető. E politikusságot előadásomban a társadalmunk „idős és fiatal” képeinek reprezentációja felől, a Káva *Szélmalomok, Ezüstlakodalom* és *Lady Lear* című előadásaiból vett példákon keresztül kívánom megvizsgálni.

Köszönetnyilvánítás

A konferencia szervezői ezúton mondanak köszönetet mindazon oktatóknak, hallgatóknak és a különböző intézmények dolgozóinak, akik tanácsaikkal, észrevételeikkel és útmutatásukkal segítették a program létrejöttét.